

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 171

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 1 december 2023

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Lesopnames voor studenten die niet in de les aanwezig kunnen zijn

Tijdens de coronacrisis werd uit noodzaak grotendeels overgeschakeld naar digitale lessen. Om dat mogelijk te maken, werden in heel wat instellingen voor hoger onderwijs lokalen ingericht en opnameapparatuur geïnstalleerd.

Gelukkig is het opnieuw mogelijk om fysieke lessen te organiseren. Aanwezigheid in de les, zo blijkt uit onderzoek, is een belangrijke factor bij het verhogen van de slaagkansen van studenten. Daarnaast is het sociale aspect van onderwijs een niet te verwaarlozen factor.

En toch is het fysiek bijwonen van elke les niet voor elke student mogelijk. Er zijn uitzonderlijk situaties waarbij studenten door bijvoorbeeld ziekte, samenvallende lessen, jobverplichtingen of andere begrijpelijke redenen, niet fysiek aanwezig kunnen zijn.

Op het terrein merken we een heel diverse omgang met erg gelijklopende situaties. Instellingen gaan erg divers om met de mogelijkheden van weblessen voor bepaalde doelgroepen. Soms is er binnen dezelfde opleiding ook een verschillende aanpak tussen docenten en professoren.

In mijn eerder ingediende conceptnota voor nieuwe regelgeving met betrekking tot het decretaal verankeren van het recht op lesopnames voor studenten hoger onderwijs, heb ik het thema ruim uitgewerkt en omschreven. Meer specifiek voor studenten met een functiebeperking of een leerstoornis; (langdurig) zieke studenten; werkstudenten en studenten in het buitenland; studenten van wie de lessen met elkaar overlappen; mantelzorgers en studenten in een context van overmacht, lijkt het nodig in een kader te voorzien. Als we willen inzetten op een verhoogde studie-efficiëntie, dan is dat kader net voor die groep een versterkende factor om de studies tot een goed einde te brengen.

Het is vanzelfsprekend dat de discussie over lesopnames geen zwart-witverhaal is en dat de nodige nuance nodig is. Die nuance is alvast aanwezig in de conceptnota. Na een artikel in Veto gaf de minister aan dat veel proffen geen fan zijn van verplichte lesopnames, omdat ze vrezen dat hun uitspraken uit de context zullen worden getrokken.

Toch is de overgrote meerderheid van de lesgevers juist wel overtuigd van het nut van lesopnames, met die nuance dat het bij lessen moet zijn die er zich toe lenen, alsook voor welbepaalde studenten die anders kansen missen.

Zelf professor Carl Devos, van wie bekend is dat hij geen laptops toelaat in zijn aula, is voorstander van lesopnames. Hij stelde: "Natuurlijk kunnen die studenten als ze dat willen die filmpjes opnemen met hun computer en zo verspreiden. Maar dat heb ik tot nu toe niet meegemaakt. Studenten weten ook wel dat ik stop met mijn lessen op te nemen als ik merk dat ze er misbruik van maken."

Ik kan me vinden in de investeringen die deze legislatuur gebeuren in blended leren via het Voorsprongfonds. Dat neemt niet weg dat een verplichting opnemen in de Codex Hoger Onderwijs over weblessen voor bepaalde groepen en mits bepaalde voorwaarden bespreekbaar moet zijn.

1. Begrijpt de minister dat het voor studenten die niet aanwezig kunnen zijn in de les een groot voordeel biedt om de lessen van thuis uit te kunnen bekijken?
2. Hoe kijkt de minister naar het feit dat studenten een vorm van willekeur of persoonlijk aanvoelen van de lesgever menen te herkennen omdat de ene prof wel lesopnames ter beschikking stelt en de andere niet?
3. Is de minister al in overleg gegaan met studentenvertegenwoordigers, instellingen of andere actoren over de verplichte lesopnames voor bepaalde doelgroepen?
4. Heeft de minister zicht op onderzoek naar het effect van zo'n maatregel voor de studie-efficiëntie bij de betrokken studenten, die anders niet in de les kunnen zijn?
5. Bepaalde instellingen beschermen hun digitaal lesmateriaal nu al, zodat de opnames niet uitgewisseld of doorgegeven kunnen worden.
Ziet de minister daarin een middel om de weerstand en de valkuilen aan te pakken?
6. In het geval de minister geen heil ziet in de verplichting van lesopnames voor specifieke groepen: hoe wil hij studenten die niet aanwezig kunnen zijn, ondersteunen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 171 van 1 december 2023

van **BRECHT WARNEZ**

---

1. Ik begrijp dat het een voordeel kan zijn als studenten die niet aanwezig kunnen zijn in de les, de les achteraf kunnen bekijken. Dit kan trouwens ook een voordeel zijn voor studenten die de les wel konden bijwonen, maar bepaalde onderdelen willen herbekijken. Maar ik wil hier ook graag een kanttekening bij maken. Niet elke les leent zich tot opnames. Het kan er ook voor zorgen dat studenten niet meer naar de les gaan terwijl we weten dat sociaal contact goed is voor de studievoortgang. Blended learning biedt daarentegen wel veel voordelen, vandaar dat ik dat stimuleerde met het Voorsprongfonds.
2. Ik vind het zeer jammer dat studenten een vorm van willekeur of persoonlijk aanvoelen van de lesgever menen te herkennen omdat de ene prof wel lesopnames ter beschikking stelt en de andere niet. Het behoort echter tot de autonomie van de hogerwijsinstellingen en de docenten om te beslissen of ze lesopnames al dan niet online beschikbaar stellen net als bij de andere didactische werkvormen die gebruikt worden.
3. Neen, ik ben wel in gesprek gegaan met SIHO hierover, die in gesprek zijn met de instellingen hoger onderwijs.
4. Ik heb geen zicht op onderzoek hierover.
5. Zoals aangegeven bij vraag 2 behoort dit tot de autonomie van de hogeronderwijsinstellingen.
6. Studenten en zeker ook studentenvertegenwoordigers kunnen altijd in gesprek gaan met de docent, studie- of trajectbegeleiders, de ombudsdienst en de diensten voor studentenvoorzieningen. Ik ben ervan overtuigd dat alle betrokken actoren samen een oplossing kunnen vinden.